

La cultura pública com a pedagogia de l'ordre

Publicat per [Interacció](#) [1] el 15/06/2022 - 16:29 | Última modificació: 11/05/2026 - 08:55

El debat plantejat per Rowan continua sent extraordinàriament actual. Moltes polítiques culturals locals encara operen sota aquesta idea de cultura com a instrument civilitzador i cohesionador. El problema és que, sovint, aquesta mirada dificulta reconèixer els conflictes socials, les desigualtats culturals o les pràctiques que no encaixen dins les formes legitimades per la institució. Rowan no defensa abandonar la cultura pública. El que qüestiona és la manera com històricament s'ha construït la seva funció política. (n. de l'e., 2026)

Al llarg de dècades, les polítiques culturals espanyoles s'han legitimat a partir d'una idea aparentment incontestable: l'accés a la cultura produeix emancipació, progrés i democràcia. L'article de Jaron Rowan qüestiona aquesta evidència i reconstrueix una genealogia molt menys innocent de la cultura pública espanyola. El text mostra com determinades nocions de cultura associades a l'excel·lència, l'ordre i la civilització van impregnar les polítiques culturals de la Transició democràtica espanyola.

L'autor recupera el pensament de Matthew Arnold, figura central del segle XIX britànic, per explicar l'origen d'una idea de cultura que estructura moltes polítiques públiques. Arnold defensava que les classes populars havien de tenir accés a "el millor que s'ha pensat i escrit" per poder integrar-se adequadament dins l'ordre democràtic. La cultura apareixia així com una eina de refinament moral i de reducció del conflicte social.

El text és especialment suggeridor perquè estableix un pont directe entre aquesta tradició i la construcció institucional de la cultura durant la Transició espanyola. Rowan argumenta que el PSOE dels anys vuitanta va convertir la cultura en una peça central del relat modernitzador de la nova democràcia. La gran expansió d'equipaments culturals, museus, auditoris i centres culturals no només responia a una democratització de l'accés. També construïa una determinada idea de ciutadania: moderna, desclassada, europeïtzada i alineada amb els imaginaris de la nova classe mitjana.

L'article és especialment valuós perquè evita una lectura nostàlgica de la institucionalització cultural. El que planteja és que la cultura pública no és neutral. Els equipaments, les programacions i els discursos culturals produeixen formes de legitimitat, jerarquies estètiques i imaginaris socials. La cultura institucional no només distribueix recursos. També defineix què és reconegut com a cultura legítima i quins subjectes hi encaixen.

Aquest debat continua sent extraordinàriament actual. Moltes polítiques culturals locals encara operen sota aquesta idea de cultura com a instrument civilitzador i cohesionador. El problema és que, sovint, aquesta mirada dificulta reconèixer els conflictes socials, les desigualtats culturals o les pràctiques que no encaixen dins les formes legitimades per la institució. Rowan no defensa abandonar la cultura pública. El que qüestiona és la manera com històricament s'ha construït la seva funció política.

La gran expansió d'equipaments culturals durant la Transició va funcionar també com una arquitectura simbòlica de la nova democràcia espanyola.

Referència

Rowan, J. (2021). *Cultura, civilización y progreso: sobre el legado de las políticas culturales de la Transición española*. *Anales. Revista de la Universidad de Cuenca*, 60, 43–55. <https://doi.org/10.18537/auc.60.05> [2]

Imatge: Biblioteca Pública del Estado en Santiago de Compostela - Ánxel Casal

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: accés a la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2022/06/cultura-publica>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.18537/auc.60.05>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8993>